

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of
Education

2024, 24(3) 1860 – 1877. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1438248>

Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Okul Aidiyeti Duygusu Üzerine Fenomenolojik Bir Çalışma* A Phenomenological Study on the Middle and High School Students' Sense of School Belonging

Canan KALKAN ÇELİK¹ ID, Ferudun SEZGİN² ID

Geliş Tarihi (Received): 16.02.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 29.07.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.09.2024

Öz: Bu çalışmanın amacı okul aidiyeti olgusunu bütüncül bir yaklaşımla inceleyerek ortaokul ve lise öğrencilerinin duygu, düşünce ve görüşleri bağlamında çok yönlü bir değerlendirme sunmaktır. Çalışma nitel araştırma temelinde ve fenomenoloji deseniyle tasarlanmıştır. Katılımcılar, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde öğrenim görmekte olan 20 ortaokul ve lise öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme ve maksimum çeşitlilik yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun kendilerini buldukları okula ait hissettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin okul aidiyetleri üzerinde okulda öğretmenleri, akranları ve yöneticilerden gördükleri değer, destek ve başarıların teşvik edilmesinin etkili olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin iletişim tarzları ve kullandıkları öğretim yöntem teknikler ve materyaller öğrencilerin okul aidiyetlerini etkilemektedir. Öğrencilerin çoğu buldukları okulda öğrenciliği devam ettirmek istemektedir. Öğrenciler, okul aidiyetlerine okulu benimseme, okulda tanınma, gurur duyma ve güvende hissetme anlamlarını yüklemektedir. Öğrencilerin okul aidiyetlerinde, okulda bulunan yetişkinler ve akranlarla ilişkilerin önemi düşünüldüğünde, öğrencilere yönelik akran ve sosyal beceriler eğitimlerinin yapılması önerilmektedir. Öğrencilerin birlikte çalışabilecekleri iş birliği öğrenme yöntemlerinin kullanılması ve proje çalışmalarına önem verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul aidiyeti, Okula bağlılık, Sosyal destek, Öğrenci.

&

Abstract: This study aims to present a multidimensional evaluation of the feelings, thoughts, and opinions of middle and high school students by examining the phenomenon of school belonging with a holistic approach. The study was designed using a phenomenological approach based on qualitative research. The participants consisted of 20 middle and high school students studying in the central districts of Ankara province in the 2023-2024 academic year. Purposive sampling and maximum diversity methods were used to determine the participants. Data were collected using a semi-structured interview form and were analyzed using the descriptive analysis method. As a result of the research, it was determined that most students felt a sense of belonging to their respective schools. The study also found that the value, support, and encouragement of achievements from teachers, peers, and administrators have a significant impact on students' school belonging. Additionally, teachers' communication styles, teaching methods, techniques, and materials were identified as factors affecting students' sense of belonging. Students attributed the meanings of adopting the school, being recognized at the school, feeling proud, and feeling safe to their sense of school belonging. It is recommended that peer and social skills training be provided for students. The study also suggests the use of cooperative learning methods where students can work together and emphasizes the importance of project work.

Keywords: School belonging, School engagement, Social support, Student.

Atıf/Cite as: Kalkan Çelik, C. & Sezgin F. (2024). Ortaokul ve lise öğrencilerinin okul aidiyeti duygusu üzerine fenomenolojik bir çalışma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3) 1860-1877. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024..-1438248>.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* Bu çalışmanın verilerinin bir kısmı 3-7 Mayıs 2023 tarihinde düzenlenen 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Sorumlu Yazar: Canan KALKAN ÇELİK, Millî Eğitim Bakanlığı, canankalkancelik@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1957-1738>

² Prof. Dr. Ferudun SEZGİN, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalı, ferudun@gazi.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-7645-264X>

1. GİRİŞ

Okul aidiyeti duygusu son zamanlarda üzerinde çok sayıda araştırma yapılan (Ahn & Davis, 2023; Allen vd., 2021; Kalkan & Dağlı, 2021; Suna vd., 2021) salgın dönemiyle birlikte öğrencilerin okuldan uzaklaşmalarının bir sonucu olarak önem kazanan bir kavram haline gelmiştir. Okul aidiyeti, öğrencilerin eğitim ve gelişimlerinde etkili olması bakımından araştırmacılar ve uygulayıcıların üzerinde durdukları bir konudur (Allen, vd., 2021; Arslan, 2018; Arslan & Duru, 2017; Cemalcılar, 2010; Kalkan Çelik & Sezgin, 2023). Bu anlamda okul aidiyeti; öğrencilerin akademik başarısından (Broker, 2004; Goodenow, 1993a; Newmann, 1992) motivasyonuna (Anderman, 2003; Goodenow, 1992; Goodenow & Grady, 1993), psikolojik iyi oluştan (Suna vd., 2021; Ümmet vd., 2019) okul terkine (Finn, 1989; MEB, 2013), yalnızlık (Bakır Ayğar & Kaya, 2017) ve umutsuzluk duygusuna (Altınsoy & Karakaya Özyer, 2018) kadar geniş bir ölçekte araştırmaya konu edilen güçlü bir kavramdır.

Okul aidiyeti duygusu; öğrencilerin akademik başarı ve psikolojik durumları üzerinde etkili olan, onların kabul görme, saygı, katılım ve destek ihtiyaçlarının okulun sosyal bağlamını oluşturan öğretmenler ile okulda görevli diğer çalışanlar tarafından karşılanma düzeyini anlatan sosyal bir unsur olarak değerlendirilebilir (Goodenow, 1992; Goodenow & Grady, 1993; Sarı, 2015). Goodenow (1993a) okul aidiyetini, öğrencilerin sınıf ortamında akranları ve öğretmenleri tarafından kabul edilme, değer görme, katılım gösterme ve teşvik edilme duygusu ile kendilerini sınıf yaşamının bir parçası hissetme dereceleri olarak görmektedir. Finn (1989) ise okul aidiyetinin çocuk için önemli olduğunu vurgulamış ve okul aidiyeti yüksek olan öğrencilerin kendilerini okulun bir parçası olarak hissettiklerini belirtmiştir. Bu kavram, öğrencilerin okul ortamına bağlılıklarını algılamalarıyla ilgili psikolojik bir süreç olarak karşımıza çıkmakta (Nichols, 2003) ve bu süreçte okula ait hisseden öğrenciler kendilerini okulun önemli ve saygı duyulan bir üyesi olarak hissetmektedir (Broker, 2004).

Okula ait olduğunu ve okulda bulunan bireyler tarafından önemsendiğini hisseden öğrenciler, öğrenmeye karşı istek duymakta ve öğrenme sürecine aktif olarak katılmak istemektedir (Combs, 1982). Öğrencilerin akranları ve öğretmenleriyle kurdukları olumlu ve teşvik edici ilişkiler, onların okula karşı daha fazla bağlılık geliştirmelerinde etkili olmaktadır (Broker, 2004; Cemalcılar, 2010; Goodenow, 1993a; Ümmet vd., 2019; Suna vd., 2021). Okula bağlılığı yüksek olan öğrenciler, okulun değerli ve fark edilir bir parçası olduklarını hissetmekte, okula önem vermekte ve okulun hedeflerini benimseyerek başarılı olmak için çaba göstermektedir (Finn, 1989).

Konuyla ilgili araştırmalarda, öğrencilerin okula aidiyet duygusunun, akademik başarılarında kritik bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır (Ahn & Davis, 2023; Broker, 2006; Goodenow, 1993b). Öğrencilerin akademik başarıları ile okul aidiyetlerinin doğru orantılı olarak arttığı belirtilmektedir (Anderman, 2003; Arslan & Tanhan, 2019; Finn, 1989; Goodenow, 1992, 1993a; Newmann, 1992; Sarı, 2013). Okula aidiyet duygusu aynı zamanda öğrencilerin motivasyonları (Anderman, 2003; Broker, 2006), öğrenmeden zevk alma, akademik yeterlilik, akademik doyum ve prososyal davranışları (Arslan & Tanhan, 2019) ve sebatla çalışmaları (Goodenow, 1992) üzerinde etkili olmaktadır. Bunun yanında, öğrencilerin geleceğe yönelik başarı beklentileri ve kendilerine verilen görevleri ilgi çekici ve faydalı bulmaları da okula aidiyet duygusu geliştirmelerinde etkili olmaktadır (Anderman, 2003). Okulun üyesi olduğunu hisseden öğrencilerin, okulun amaçlarını daha fazla benimsedikleri ve daha fazla çalıştıkları ifade edilmektedir. Bu öğrencilerin başarılı olduklarında ise okulda daha çok saygı ve kabul gördükleri belirtilmektedir (Goodenow, 1992, 1993a; Goodenow & Grady, 1993).

Okula aidiyet duygusu, riskli öğrenciler açısından daha çok önem arz etmektedir (Goodenow, 1992, 1993b). Sosyo-ekonomik durumu düşük olan öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda, bu öğrencilerin okula bağlılıklarının düşük olduğu belirlenmiştir (Özgök, 2013; Sarı, 2013). Okulda, herhangi bir sebep (özel eğitim gereksinim ihtiyacı olma ya da sosyal beceriler açısından düşük seviyede olma) dolayısıyla sosyal destek görmeyen öğrencilerin, okul aidiyetlerinin düşük olduğu belirtilmektedir (Broker, 2004). Bu

öğrenciler okula karşı umutsuzluk (Combs, 1982) ve yalnızlık hissetmektedir (Altınsoy & Karakaya Özyer, 2018). Aynı zamanda söz konusu öğrencilerin, öğrenme sürecine karşı ilgilerinin düşük olduğu ve süreçten kaçmak istedikleri (Combs, 1982), okula karşı olumsuz tutumlar geliştirdikleri ve okul terki yaşadıkları bilinmektedir (Finn, 1989).

Öğrencilerin okula aidiyet duygusu geliştirmelerinde sosyal katılımın önemi üzerinde durulmaktadır (Ahn & Davis, 2020). Okulda güvenli bir öğrenme ortamının yaratılması (Sarı, 2013), akran ilişkileri ve öğretmenlerin destekleyici tutum ve davranışları öğrencilerin okul aidiyeti duygusu kazanmalarında etkili olmaktadır (Bakır Aygır & Kaya, 2017; Broker, 2006; Günalan, 2018; Kalkan & Dağlı, 2021). Bu anlamda, okul lideri tarafından; öğrencilerin, öğretmen ve akranları ile etkileşimlerini geliştirebilecekleri olumlu bir okul iklimi oluşturulması önem arz etmektedir (Allen vd., 2021; Cemalcılar, 2010; Suna vd., 2021). Öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının doyurulduğu (Eryılmaz & Altınsoy, 2017), saygının teşvik edildiği, herkes için başarının ve kişisel gelişimin vurgulandığı ve hedeflerin bireyselleştirildiği destekleyici eğitim ortamlarında, öğrenciler kabul görüldüklerini hissetmekte ve okula olan aidiyet duygularını pekiştirmektedirler (Anderman, 2003). Bu tür ortamlarda okul aidiyeti yüksek olan öğrenciler akranlarıyla olumlu ilişkiler geliştirmekte ve akran zorbalığına daha az başvurmaktadır (Balak, 2017).

Okul aidiyetini en çok etkileyen unsurlardan birinin ise öğrencilerin öğretmenlerinden gördükleri destek olduğu belirtilmektedir (Allen vd., 2018; Broker, 2006). Bu anlamda, öğrenci-öğretmen arasındaki etkili iletişim önem kazanmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin öğretmenleriyle olan etkileşimlerinin artırılması gerekmektedir (Allen vd., 2022; Cemalcılar, 2010; Goodenow, 1993a; Özdemir vd., 2010; Suna vd., 2021; Ümmet vd., 2019). Öğretmenlerin akademik destekleri (Stevens vd., 2007), kullandıkları öğretim yöntem ve teknikler, sınıf yönetimi ve iletişim biçimleri öğrencilerin okula aidiyetlerini etkileyebilmektedir. Farklı yöntem ve teknikler kullanarak dersi eğlenceli hale getiren, sınıf içi kurallar oluşturarak takibini yapan, öğrencilere motive edici, samimi ve nazik yaklaşan öğretmen davranışları okul aidiyetinin artmasına etki etmektedir (Ümmet vd., 2019).

Dewey ve Vygotsky, eğitimin sosyal bir süreç olduğunu ve öğrenmenin sosyal bir ortamda gerçekleştiğini ileri sürmektedir. Dewey öğrencilerin kişilerarası ihtiyaçlarının karşılanması ve deneyimleyerek öğrenmenin gerçekleşmesi için iş birlikli öğrenmenin önemi üzerinde durmuştur. Öğrenci ve öğretmenler bir topluluğun üyesi olduklarında ve kendilerini bir grubun parçası hissettiklerinde iş birlikli öğrenme gerçekleşmektedir (Osterman, 2000). Bandura ise sosyal öğrenme kuramında, öğrencilerin başkalarının davranış, tutum ve duygusal tepkilerini gözlemleyerek, model alarak ve taklit ederek öğrendikleri savunmaktadır (Bandura, 1977). Okulda olumlu doğru rol modellerle karşılaşan ve bir gruba ait hisseden öğrencilerin öz yeterliklerinin ve okul aidiyetlerinin artması beklenmektedir.

Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) Sosyal ve Duygusal Beceriler Raporu'nda (2021) öğrencilerin okul aidiyetlerinin önemi üzerinde durulmuştur. Okul aidiyetinin, öğrencilerin akademik başarılarından psikolojik iyi olma durumlarına kadar pek çok açıdan kritik bir öneme sahip olduğu vurgulanmıştır. Raporla, okul aidiyetinin başkalarıyla etkileşimde olma, iyimserlik, güven, birlikte çalışma, sosyallik gibi becerilerle ilişkili olduğu ortaya konulmuştur. Bunun yanında okula aidiyet duygusunun, öğrencilerin öz yeterlik ve başarıya motivasyonları ile anlamlı ilişki gösterdiği belirtilmiştir (Suna vd., 2021).

Eğitim alanında uluslararası araştırmalar yapan kuruluş Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), Küresel Eğitim İzleme Raporu'nda (2020) okulun tüm paydaşlarının katılımı ve okul aidiyetinin artırımını destekleyen kapsayıcı eğitim yaklaşımına odaklanmıştır. Kapsayıcı eğitimin; okul lideri, öğretmenler, okul personeli, öğrenci ve velilerin iş birliği yaptığı, okulun tüm üyelerinin birbirlerine karşı saygılı davranmalarının teşvik edildiği, öğrenci çeşitliliğine önem verilen, öğrencilerin kendilerini değerli hissettikleri ve birbirlerine değer verdikleri bir okul kültürünün oluşturulması ile sağlanacağı vurgulanmıştır. Bu yaklaşım ile öğrencilerin okul aidiyetlerinin ve motivasyonlarının artması ve akran zorbalığının azalması beklenmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığının (MEB) sınıf tekrarı, okul terki yaşayan ve örgün eğitimin dışında kalan çocuklar ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu çalışmada, öğrencilerin okula karşı tutumlarının onların okul terkleri, devamsızlıkları ve sınıf tekrarı yaşamaları üzerinde etkili olduğu belirtilmiştir. Türkiye’de yaşanan bu sorunların nedenleri arasında okul yönetimi, öğretmen, aile, çevre, akademik kaygıdan kaynaklanan sorunların yanında bireysel nedenlerin olduğu ve bu sorunların öğrencilerin okula karşı bağlılıklarının azalmasında rol oynadıkları bilinmektedir. Okula karşı bağlılığı düşük olan, okulu sevmeyen öğrenciler, öğrencilik rollerini yerine getirmekte zorlanmakta, sorumluluk almamakta, devamsızlık, sınıf tekrarı ve okul terki riski yaşamaktadır. Öğrencilerin okula karşı bağlılıklarının ve aidiyetlerinin düşük olmasında, okul yöneticilerinin izledikleri disiplin politikaları, sosyal ve sportif etkinliklerin örgütlenmesinde yaşanan aksaklıklar, okulda demokratik bir okul kültürünün olmaması gibi sorunlar etkili olmaktadır. Öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları, iletişim tarzlarının yanı sıra öğrencilerin içinde buldukları arkadaş grubunun özellikleri onların söz konusu sorunları yaşamalarını belirleyen unsurlar arasında yer almaktadır. Bu öğrenciler, kendilerini okulun bir parçası olarak görmemekte, arkadaş edinmekte zorlanmakta, arkadaşlarıyla iletişim sorunu yaşamakta, öğretmenleri ve okul yöneticileriyle samimi ilişkiler geliştirememektedir (MEB, 2013).

Erken ergenlik ve ergenlik dönemi, öğrencilerin kimlik geliştirmesi açısından önemli bir süreçtir. Erikson’un sosyal gelişim dönemlerinden kimlik geliştirmeye karşı rol karmaşası sürecinde yer alan öğrenciler, bu dönemde yetişkinlik dönemleri için kimlik arayışına girmekte ve sosyal çevrelerinde bulunan kişileri taklit etmekte ve onlarla özdeşleşmektedir (Erikson, 1959). Erken ergenlik dönemiyle birlikte öğrencilerin öz-bilinçlerindeki artış, akran ilişkilerine verilen önemin artması ve ortaokula geçişle birlikte branş öğretmenleriyle kişisel temasın azalması gibi etkenler, öğrencilerin aidiyet duygularının azalmasına neden olabilmektedir (Goodenow, 1993b). Öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerileri açısından kritik bir öneme sahip olan okul aidiyeti konusunun bütüncül bir yaklaşımla derinlemesine incelenmesi önemli görülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada okul aidiyeti kavramı, öğrencilerin okulun sosyal ortamında bulunan yetişkinler (öğretmenler, okul yöneticileri) ve akranları tarafından kabul edilme, değer görme, desteklenme, kendilerini sınıf ve okul ortamının bir parçası olarak hissetme duygusu olarak ele alınmış, bu bağlamda okul aidiyetini etkileyen unsurlar araştırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, okul aidiyeti olgusunu ortaokul ve lise öğrencilerinin bakış açısından derinlemesine incelemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

- 1- Öğrenciler, öğrenim gördükleri okula karşı kendilerini ne düzeyde ait hissetmektedir?
- 2- Öğrenciler, okul paydaşlarının kendilerine verdiği değer hakkında ne düşünmektedir?
- 3- Öğrenciler, okulda yaşadıkları sorunlar ya da karşılaştıkları problemlerde kendilerine nasıl davranıldığını düşünmektedirler?
- 4- Öğrenciler başarılı olduklarında kendilerine nasıl davranıldığını düşünmektedirler?
- 5- Öğrenciler genel olarak öğretmenlerin iletişim tarzını nasıl değerlendirmektedirler?
- 6- Öğrenciler, öğretmenlerin genel olarak ders anlatım tarzını nasıl değerlendirmektedirler?
- 7- Öğrencilerin buldukları okulda öğrenciliği devam ettirmeye yönelik görüşleri nelerdir?
- 8- Öğrencilerin okul aidiyetlerine yükledikleri anlama ilişkin görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın önemi

Erken ergenlik ve ergenlik dönemi, öğrencilerin kimlik arayışında oldukları ve sosyal çevrelerinde bulunan yetişkinleri taklit ederek onlarla özdeşleştikleri önemli bir dönemdir (Erikson, 1959). Bu dönemde, öğrencilerin öz-bilinçlerinde artış olmakta, akran ilişkilerine verilen önem artmakta ve branş öğretmenleriyle olan kişisel temasları azalmaktadır (Goodenow, 1993b). Bu etkenler, erken ergenlik ve ergenlik döneminde okul aidiyetinin öneminin artmasına neden olmaktadır. Öğrencilerin okul aidiyetiyle

ilgili çalışmalar incelendiğinde, Batı'da konuyla ilgili çok sayıda araştırma yapıldığı ancak Türkiye'de konunun yeterince araştırılmadığı görülmektedir. Bunun yanında yapılan çalışmalar incelendiğinde, çok sayıda niceliksel çalışmaya (Ahn & Davis, 2023; Allen vd., 2018; Balak, 2017; Eryılmaz & Altınsoy, 2017; Goodenow, 1993a) rastlanmıştır ve bu çalışmaların öğrencilerin konuyla ilgili düşüncelerini kendi perspektiflerinden ve derinlemesine yansıtmakta yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Okullar sadece öğretimin gerçekleştirildiği kurumlar değil çok yönlü bir ekosistemdir ve bu ekosistemde öğrencilerin çok yönlü olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencilerin akademik becerilerinden sosyal ve duygusal becerilerine kadar birçok açıdan kritik öneme sahip olan okul aidiyeti konusunun bütüncül bir yaklaşımla ele alınması konunun derinlemesine incelenmesi açısından önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin zamanlarının çoğunu geçirdikleri okul ortamında yaşadıkları deneyimler ve onların okul aidiyetlerini etkileyen unsurların belirlenmesi öğrencilerin akademik başarıları ve genel anlamda iyi oluşları açısından önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın deseni

Araştırma, okul aidiyeti duygusunu derinlemesine incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, bireylerin ya da grupların bir probleme yüklemiş oldukları anlamları keşfetmeye yönelik bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2017). Araştırma, fenomenoloji deseniyle tasarlanmıştır. Fenomenoloji, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olguları araştırmayı amaçlayan bir araştırma desendir (Yıldırım & Şimşek, 2021).

2.2. Katılımcılar

Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerden oluşan küçük bir örneklem oluşturmak amacıyla maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu kapsamda, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçelerinde bulunan ortaokul ve liselerde öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından cinsiyet, sınıf ve okul başarısı özellikleri dikkate alınarak örnekleme çeşitlenmesi yapılmıştır. Çalışmaya ortaokulda öğrenim gören 10 ve lisede öğrenim gören 10 olmak üzere toplam 20 öğrenci dahil edilmiştir. Katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1'de verilmiştir. Çalışmaya katılan ortaokul öğrencileri O kodu ile lise öğrencileri ise L kodu ile belirtilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcılara İlişkin Demografik Özellikler

Öğrenci	Cinsiyet	Sınıf Seviyesi	Görüşme Süresi
O1	Kız	6. sınıf	30 dakika
O2	Kız	6. sınıf	35 dakika
O3	Erkek	6. sınıf	25 dakika
O4	Erkek	6. sınıf	27 dakika
O5	Erkek	7. sınıf	30 dakika
O6	Erkek	7. sınıf	34 dakika
O7	Kız	7. sınıf	28 dakika
O8	Kız	8. sınıf	32 dakika
O9	Kız	8. sınıf	30 dakika
O10	Erkek	8. sınıf	34 dakika
L1	Kız	10. sınıf	40 dakika
L2	Kız	10. sınıf	32 dakika
L3	Erkek	10. sınıf	37 dakika
L4	Kız	10. sınıf	42 dakika

Tablo 1. Devamı

Katılımcılara İlişkin Demografik Özellikler

Öğrenci	Cinsiyet	Sınıf Seviyesi	Görüşme Süresi
L5	Erkek	11. Sınıf	36 dakika
L6	Kız	11. sınıf	33 dakika
L7	Erkek	11. sınıf	30 dakika
L8	Erkek	12. sınıf	32 dakika
L9	Kız	12. sınıf	35 dakika
L10	Erkek	12. sınıf	30 dakika

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların 10 kız ve 10 erkek öğrenciden oluştuğu görülmektedir. Öğrencilerden 4'ü altıncı, 3'ü yedinci, 3'ü sekizinci, 4'ü onuncu, 3'ü on birinci ve 3'ü de on ikinci sınıfta öğrenim görmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Araştırmanın verileri görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Görüşme, nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama aracıdır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Araştırmada verilerin elde edilmesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Görüşme formu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, katılımcılara araştırmanın amacı ve içeriği hakkında bilgiler sunulmuştur. İkinci bölümde, katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorular yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise, araştırma problemlerine ilişkin sorular ve sonda sorulara yer verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlama aşamasında, konuyla ilgili detaylı literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması sonucunda, taslak görüşme formu hazırlanmış ve bu form Eğitim Yönetimi alanında iki uzman ve rehberlik ve psikolojik danışmana gönderilerek görüşleri alınmıştır. Soruların kapsamı ve anlaşılabilirliği uzman görüşleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin toplanması için ilk olarak okullar belirlenmiş ve okul yönetiminden izin alınmıştır. Sonrasında, sınıf rehber öğretmenlerinden yardım alınarak örneklem çeşitlemesi yapılmak suretiyle görüşme yapılabilecek öğrencilerin listesi oluşturulmuştur. Öğrenciler, araştırma hakkında bilgilendirilmiş ve katılım için davet edilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin velilerinden Veli İzin Formu kullanılarak izin alınmıştır. Katılımcılar ile görüşmeler uygun olan ders saatlerinde planlanmıştır. Görüşmeler okul rehber öğretmenin odasında gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere görüşme hakkında bilgi verilmiş, istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilecekleri belirtilmiştir. Görüşmelerin ses kayıtlarını almak için öğrencilerden izin talep edilmiş, tamamından olumlu cevap alınmıştır. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilerek ve görüşme formu üzerine notlar alınarak görüşme süreci sonlandırılmıştır.

2.4. Verilerin analizi

Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, belirli bir çerçeve doğrultusunda nitel verilerin işlenerek, bulguların tanımlanması ve yorumlanması adımlarından oluşan nitel araştırma yöntemidir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Görüşme sonrası elde edilen veriler bilgisayar ortamında deşifre edilmiştir. Deşifreler üzerinde gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra deşifreler öğrencilere gösterilerek katılımcı teyidi alınmıştır. Deşifre edilen metinler üzerinde kod ve kategori oluşturulmuştur. Elde edilen kod ve kategoriler ilgili alt probleme uygun olarak başlıklar halinde değerlendirilmiş ve başlıkların altında katılımcıların ifadelerine yer verilmiştir.

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.12.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-77082166-604.01.01-830138

3. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular alt problemlere uygun olarak aşağıda verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin Okul Aidiyet Düzeyi

Katılımcılara ilk olarak öğrenim gördükleri okula kendilerini ne derece ait hissettikleri sorulmuştur. Öğrencilerin çoğu okul aidiyetlerinin yüksek olduğunu ifade ederken, öğrencilerin bir kısmı okul aidiyetinin orta seviyede ya da düşük düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Bu okulda iyi hissediyorum. Okul güzel yani. Okulun bir parçası hissediyorum. Bu okulun öğrencisi olduğumu dışarda söylüyorum çünkü bu okulun öğrencisi olmak iyi bir şey.” [O3]

“Evet, orta derecede ait olduğumu hissediyorum. Okulum gelmeyi seviyorum yani evde durmaktan iyidir diye düşünüyorum.” [O4]

“Okula kendimi çok ait hissetmiyorum aslında mutsuz gidiyorum okula. Çok istediğim ortam yok, arkadaşlarım tarafından sevilmiyorum ama öğretmenlerimin bana verdiği değerden dolayı gidiyorum. Öğretmenlerim beni seviyor.” [L6]

3.2. Değer Görme

Katılımcılara okulda birey olarak ne derece değer gördüklerine ilişkin görüşleri; öğretmenleri, akranları ve okul yöneticileri için ayrı ayrı sorulmuştur. Katılımcıların öğretmenlerinden değer görmelerine ilişkin görüşleri *ders dışında sohbet etme ve ilgilenme, yardım etme, teşvik etme, adil olma, fikirlerini önemseme ve gülümseme* olmak üzere altı temada toplanmıştır. Katılımcılar en çok öğretmenlerin; kendileriyle ders dışında iletişim kurması, onları dinlemesi, ihtiyaç duyduklarında yardım etmeleri ve kendilerini teşvik etmelerinin onları değerli hissettirdiğini vurgulamışlardır. Bunun yanında katılımcılar, öğretmenlerin fikirlerini önemsemelerinin ve adil olmalarının kendilerini değerli hissettirdiğini ifade etmişlerdir. Katılımcılara ait bazı görüşler aşağıda verilmiştir:

Öğretmenlerim değer veriyor bana. Ben değer verdiklerini hissediyorum. Bana iyi yaklaşımlarından, şaka yapmalarından anlıyorum. [O3]

Öğretmenlerim sadece ben dersimi anlatıp çıkayım değil derste ara ara sohbet ediyorlar, özel hayatımızla ilgili bizimle sohbet ediyorlar ya da kötü görüldüğümüzde bir derdin mi var diye sorup bizlere yardımcı oluyorlar. Bizi dinliyorlar, tavsiye veriyorlar o yüzden ben öğretmenlerim tarafından bana değer verildiğini hissediyorum. [L1]

Katılımcıların akranlarından gördükleri değere ilişkin görüşleri ise *bir gruba ait olma, dışlanmama, yardım etme ve destek olma, tebrik etme* olmak üzere dört temada toplanmıştır. Katılımcılar, en çok bir arkadaş grubuna ait olduklarında kendilerini değerli hissettiklerini belirtmiştir. Bunun yanında katılımcılar, akranları tarafından yardım ve destek gördüklerinde, dışlanmadıklarında ve başarıları tebrik edildiğinde değerli hissettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların konuya ilişkin bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Arkadaşlarım, bir şey söylersem dinliyorlar. Ben de onları dinliyorum sağlıklı bir iletişim kuruyoruz. [O5]

Bir arkadaş grubunun parçasıyım. Genel olarak çoğuyla aram iyidir, bu yüzden değer verildiğini düşünüyorum. [L9]

Katılımcıların okul yönetiminden gördükleri değere ilişkin görüşleri değerlendirildiğinde, öğrencilerin yarıya yakını okul yönetimiyle iletişim kurmadıklarını ya da kendilerine değer verdiğini düşünmediklerini ifade etmiştir. Okul yönetiminin kendilerine değer verdiğini ifade eden katılımcıların görüşleri ise *öğrencilerle iletişim kurma ve onları tanıma, sorunlarla ilgilenme, fikirleri önemseme ve başarıları tebrik etme* olmak üzere dört temada toplanmıştır. Öğrenciler en çok okul yöneticilerinin kendilerini tanımaları ve onlarla iletişim kurmalarının, ihtiyaç duyduklarında kendilerine yardımcı olmalarının, okul törenlerinde başarılarını duyurmalarının ve tebrik etmelerinin onlara değerli hissettirdiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Müdür yardımcılarını karşılarına çıktığım zaman beni tanıyorlar, nasıl biri olduğumu biliyorlar bu yüzden daha değerli hissediyorum. [O2].

Okul yönetiminin öğrencilere birer birey olarak değil sadece işlerinin bir parçası olarak değer verdiklerini düşünüyorum. [L7]

3.3. Sosyal Destek Algısı

Katılımcılara, okulda bir problem yaşadıklarında okulun paydaşları tarafından kendilerine nasıl yaklaşıldığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Elde edilen veriler, *bireysel destek* ve *destek sağlamama/talep etmeme* olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Bireysel destek teması altında katılımcılar önem sırasına göre; akran desteği, öğretmen desteği, okul yönetimi desteği ve rehberlik servisi desteği aldıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların tamamına yakını bir sorun yaşadıklarında bunu akranları ile çözdüklerini belirtirken; katılımcıların çoğu sorunları çözme konusunda ihtiyaç duyduklarında öğretmenlerinden de destek aldıklarını, az sayıda öğrenci ise okul yönetiminden ve rehberlik servisinden destek aldıklarını belirtmiştir. Bağımsız sorun çözme, teması altında ise katılımcıların yarıdan fazlası okul yönetiminin kendilerine sorunları olduğunda destek olmadığını ya da kendilerinin okul yönetiminin desteğini talep etmediğini belirtmiştir. Az sayıda öğrenci ise öğretmenlerin sorunlarına destek olmadıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların görüşlerine ilişkin ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

"Sorunum olduğunda önce rehberlik hocasına gidiyorum. Rehberlik öğretmeni çok iyi bir hoca, çok ilgili. Tanıyor beni, benimle ilgileniyor." [L3]

"Bir problemim olduğunda öğretmenlerim çözüm bulmaya çalışıyorlar. Şefkatle yaklaşıyorlar. Arkadaşlarımla ve öğretmenlerimle sorunu konuşuyoruz ve bir çözüm bulamadığımızda okul idaresine söylüyoruz." [L2]

"Okul yönetimine açıklamıyorum problemlerimi ama çok desteklediklerini düşünmüyorum doğrusu." [O9]

3.4. Başarının Teşvik Edilmesi

Katılımcılara bir başarı elde ettiklerinde (yüksek not alma, sporda başarılı olma, törende görev alma, koroya katılma vs.) okullarında kendilerine nasıl yaklaşıldığına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde, konuya ilişkin öğrencilerin *başarılarını fark etme ve takdir etme* ve *başarıları görmezden gelme* olmak üzere iki tema oluşmuştur. Öğrencilerin başarılarını fark etme ve takdir etme teması altında öğretmenler, akranlar ve okul yönetimi kodları elde edilmiştir. Katılımcıların çoğu başarılarının öğretmenler ve akranları tarafından fark edildiği belirtmiştir. Bu öğrenciler, öğretmenlerin başarılarını tebrik ettiğini, bu öğrencileri gezilere ve projelere dahil ederek ödüllendirdiğini ifade etmiştir. Katılımcılar, akranlarının ise kendilerini tebrik ettiğini ve başarıları için sevindiklerini bildirmiştir. Katılımcılar, okul yönetiminin ise öğrenci başarılarını okul törenlerinde ilan ettiklerini, madalya ya da belgeler ile ödüllendirdiklerini belirtmişlerdir. Başarıları görmezden gelme teması altında ise öğretmenler, akranlar ve okul yönetimi kodları oluşmuştur. Az sayıda öğrenci başarılarının

öğretmenleri, akranları ve okul yönetimi tarafından fark edilmediği yönünde görüş bildirmiştir. Konuyla ilgili katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

“Deneme sınavında birinci olduğum için bir cuma günü törende, bana bir tane kart verdiler, birincilik ödülü kartı. Onu ailem çerçeveletecekmiş, o gün çok mutlu olmuştum.” [O1]

“Öğretmenlerin gözüne giriyorsunuz bu tür durumlarda. Proje okulu da olduğumuz için öğrencilerin aktifliği okul yönetimi için çok önemli. Bu yüzden sizi unutmuyorlar ve siz bir sonraki projelerde o hocanın aklında oluyorsunuz. Okul yönetimi ve öğretmenler açısından bizim başarılı olmamız çok önemli, o yüzden çok seviyorlar.” [L4]

“Okul yönetimi bu zamana kadar başarılarımızı fark etmedi. Çok da fark edeceklerini düşünmüyorum.” [O8]

3.5. Öğretmenlerin İletişim Tarzı

Katılımcılara, öğretmenlerinin genel olarak iletişim tarzlarını nasıl buldukları ve öğretmenlerinin iletişim tarzlarının onların derslere karşı tutumunu nasıl etkilediği sorulmuştur. Öğrenciler, öğretmenlerinin iletişim tarzlarını *etkili iletişim* ve *olumsuz iletişim* olmak üzere iki temada değerlendirmişlerdir. Öğrenciler, kendileriyle olumlu iletişim kuran öğretmenlere ve onların derslerine karşı olumlu tavır geliştirdiklerini, kendileriyle olumsuz iletişim kuran öğretmenler ve onların derslerine karşı ise olumsuz tavır geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrenciler, etkili iletişim kuran öğretmenlerin onları dinleme, anlama, sohbet etme, espri yapma ve kendilerine isim ile hitap etme davranışı gösterdiklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler, kendileriyle olumsuz iletişim kuran öğretmenlerin ise, sert davrandıklarını ve caza verdiklerini ve kendilerine yeterli vakit ayırmadıklarını, öğrenciler arasında ayırım yaptıklarını ifade etmişlerdir.

“Öğretmenler bizimle ilgileniyorlar, sohbet ediyorlar. Bu bizim başarımız etkiliyor.” [O7]

“Bizimle daha arkadaş gibi konuşan bir öğretmenin dersinde daha rahat oluyoruz. Derste daha sessiz olmamızı isteyen hocanın dersinde çok rahat olamıyoruz. İyi davranan hocanın dersini çok sevdiğimi söyleyemem ama daha rahat hissediyorum.” [L3]

“Öğretmenlerin iletişim tarzları benim motivasyonumu en çok etkileyen şey. Bir hocayla aram iyi olduğu zaman, kendimi yakın hissettiğim zaman o dersi sevmesem bile çalışmak için motive oluyorum çünkü o hoca benim gururlandırmam gereken birisiymiş gibi hissediyorum. Hocam bana dersi anlatıyor bu kadar çaba gösteriyor benim de bu derse çalışmam gerekiyor diye düşünüyorum.” [L4]

“Öğretmenlerim genelde dersi iyi olanlarla daha iyi diyalog kuruyor. Ama ben her öğrenciye aynı yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum. Bu hem mental hem başarı açısından önemli.” [L10]

3.6. Öğretimsel Yöntem, Teknik ve Materyaller

Katılımcılara, öğretmenlerinin ders anlatım tarzları, kullandıkları teknikler ve materyallere ilişkin değerlendirmeleri sorulmuştur. Öğrenciler dersleri *verimli* ve *verimsiz* olarak iki kategoride ele almışlardır. Öğrencilerin, verimli olarak nitelendirdikleri derslerde sırasıyla öğretmenlerin akıllı tahta kullanma, konu tekrarı yapma ve soru çözme, konuyla ilgili örnekler verme, hikayeler anlatma ve görseller kullanma, oyun oynatma, deney yapma ve dersi eğlenceli hale getirme ve gerektiğinde mola verme davranışlarını gösterdiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin verimsiz olarak nitelendirdikleri derslerde ise öğretmenlerin dersi çok hızlı ya da yavaş anlattıkları, yeterli materyal kullanmadıkları, dersi yüzeysel anlattıkları ve yeterli sayıda soru çözmedikleri ve çok yazı yazdırdıkları ifade edilmiştir. Konuya ilişkin örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

“Matematiği beğeniyorum. Bizimle oyunlar oynuyor, komik bir şekilde anlatıyor.” [O6]

“Fen dersinde deney yapıldığında ilgimi çekiyor.” [O7]

“Matematik öğretmenimiz iyi anlatıyor. Çünkü dersten sıkıldığımız zaman bırakabiliriz, isterseniz mola verebiliriz diyor. Uygulamalı olarak gösteriyor.” [O10]

"Okulumuzda akıllı tahta olmadığı için fotokopi kullanıyorlar. Sosyal medya kullanıyorlar. Çok fazla materyal kullanamıyorlar kısıtlı kalıyor." [L5]

"Branşa ve öğretmene göre değişiyor tabi ama genel olarak ben öğretmenlerimin ders anlatım tarzını beğeniyorum. Düz bir anlatım yapmıyorlar, bilgiyi örneklerle, sorularla, görsellerle destekliyorlar. Bir şey anlatırken bir yerde koptuğumuzu fark ettiğinde küçük bir mola veriyorlar, toparlıyorlar ve sonra devam ediyorlar." [L1]

3.7. Bulunulan Okulda Öğrenci Olmayı Sürdürme İsteği

Katılımcılara, imkanları olsa farklı bir okulda okumak isteyip istemedikleri ve okulda bulunmalarına öğretmenlerinin, arkadaşlık ilişkilerinin ve okul yönetiminin ne yönde katkıda bulduklarını sorulmuştur. Ortaokul öğrencilerin tamamı farklı bir okulda okumak istemediklerini ifade ederken lise öğrencilerinin yarısı farklı bir okulda okumak istediklerini belirtmişlerdir. Aşağıda konuya ilişkin öğrenci görüşlerine yer verilmiştir:

"Hayır aslında ben bursluluk sınavlarına girince seni koleje alalım diyorlar ama ben kazansam da oralara gitmek istemem çünkü burada iyi arkadaşlar buldum ve şimdi tekrar onlardan ayrıлып yeni bir yere alışmak istemiyorum." [O1]

"Hayır, ailem zaten beni başka bir okula almak istiyorlar ama ben arkadaşlarım burada olduğu için tercih etmiyorum." [O2]

"Açıkçası hayır çünkü okulumdan memnunum. Okulun eğitimi, yaptığımız projeler beni oldukça memnun ediyor ve diğer okullardan çok daha fazla etkinlik yaptığımızı düşünüyorum. Hocalarımdan memnunum. Başka bir okulda olmak istemezdim. İyi ki bu okuldayım." [L2]

"Kesinlikle evet. Dersi önemseyen ve ders dinlemek isteyen arkadaşlarımdan olduğu bir okulda okumak isterdim." [L6]

Öğrencilerin okulda bulunmalarına katkı sağlayan unsurlar dört temada toplanmıştır. Bunlar sırasıyla arkadaşlık ilişkileri, öğretmenler, okulun çevrede algısı ve okul yönetimi olarak sıralanmaktadır. Ortaokul öğrencilerinin tamamı okulda bulunmalarına en çok arkadaşlık ilişkilerinin katkıda bulunduğunu ifade ederken lise öğrencilerinin yarısından fazlası arkadaşlık ilişkilerinin önemi üzerinde durmuştur. Öğrencilerin çoğu, öğretmenlerin okulda bulunmalarına katkıda bulunduğunu belirtmiştir. Az sayıda öğrenci ise okul yönetiminin katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Konuya ilişkin öğrenci ifadelerine aşağıda yer verilmiştir:

"Arkadaşlarımdan dolayı bu okuldayım. Öğretmen ve idarenin katkısı yok." [O4]

"Hocaların ders anlatımları güzel. Bize değer veriyorlar, iyi yaklaşıyorlar. Kendinizi kötü hissettiğinizde destek oluyorlar. Bu yüzden bu okuldayım." [O6]

"Okulda bulunmama en çok arkadaşlık ilişkileri katkıda bulunuyor. Arkadaş ortamım çok sıcak. Öğretmenler derslerini anlatıyor ekstra bir şey yapmıyorlar. İdareye de söylediğim gibi pek yolum düşmüyor." [L3]

"Öğretmenlerin birer arkadaş gibi davranışları, arkadaşlarımla yaptığım aktiviteler okulda bulunmama oldukça katkı sağlıyor." [L7]

3.8. Okul Aidiyet Duygusunun Anlamı

Katılımcılara, okula ait olmanın ve okulun bir parçası olmanın onlar için ne ifade ettiği sorulmuştur. Bu konuda öğrencilerin verdikleri cevaplar okulu benimseme, okulda tanınma, gurur duyma, güvende hissetme ve aidiyet duymama olmak üzere beş kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin yarıya yakını okula ait olmanın onlar için okulu benimsemek olduğunu, okulun değerli bir üyesi olarak hissettiklerini ve okulda evlerinde gibi rahat hissettiklerini ifade etmiştir. Bazı öğrenciler ise okula ait olmayı okulda arkadaşları ve öğretmenleri tarafından tanınmak olarak betimlemiştir. Bunun yanında katılımcılar, okula ait olmanın

okulun bir parçası oldukları için gurur duymak olduğunu ifade etmişlerdir. Güvende hissetme teması altında ise katılımcılar, okula ait olmanın okulda güvende hissetmek olduğunu belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise okula aidiyet duymadıkları için bunun kendileri için bir şey ifade etmediğini belirtmişlerdir. Konuya ilişkin katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

"Okula ait olmak benim için okulum sevilen bir bölümünde olmak gibi bir şey." [O1]

"Okula ait olmak, burada okuduğum için gurur verici hissetmek, mutlu ve güvende hissetmek benim için." [O6]

"Bir kurumunu sahiplenmek anlamına geliyor. Ait hissediyorsam ben olmuyorum o kurum oluyorum." [O3]

"Köklü bir okulun parçası olduğumu düşünüyorum. Okul, öğretmenlerim ve arkadaşarımla iyi kötü birçok anı biriktirdim. Yıllardır var olan bu yerde benim de bir izim oldu." [L10]

"Okulun parçası olmak benim için bir şey ifade etmiyor çünkü kendimi bu okula ait hissetmiyorum." [L8]

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada, okul aidiyeti olgusu kendi içinde bütüncül bir yaklaşımla incelenmiş, ortaokul ve lise öğrencilerinin duygu, düşünce ve görüşleri bağlamında bir değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin çoğunun kendilerini buldukları okula ait hissettikleri belirlenmiştir. Okul aidiyeti duygusu, öğrencilerin okul ortamında bulunan bireyler tarafından kabul görme, saygı duyulma ve kendilerini ortamın bir parçası olarak hissetmeleri olarak kavramsallaştırılmıştır. Öğrencilerin kendilerini okula ait hissetmeleri, onların öğrenme süreçleri ve psikolojik anlamda iyi oluşlarını etkilemektedir. Okula ait hissedenden öğrencilerin öğrenmeye karşı istekli oldukları (Combs, 1982), başarıya değer verdikleri (Finn, 1989) ve bu öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olduğu (Anderman, 2003; Arslan & Tanhan, 2019; Finn, 1989; Goodenow, 1992, 1993a; Newmann, 1992; Sarı, 2013) yapılan araştırmalar sonucu ortaya konmuştur. Okul aidiyeti aynı zamanda öğrencilerin psikolojik iyi oluşları açısından da önemlidir (Suna vd., 2021). Öğrencilerin motivasyonları (Anderman, 2003; Broker, 2006), öğrenmeden zevk alma, akademik yeterlilik, akademik doyum ve prososyal davranışları (Arslan & Tanhan, 2019) ve sebatla çalışmaları (Goodenow, 1992) üzerinde etkisi bulunmaktadır.

Öğrencilerin okula aidiyet hissetmelerinde; öğretmenleri, okul yöneticileri ve akranlarının onlara verdiği değer etkili olmaktadır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin ders dışında öğrencilerle sohbet etmeleri, güler yüzlü olmaları, onların sorunlarıyla ilgilenmeleri, ihtiyaç duyduklarında öğrencilere yardım etmeleri, onları motive etme ve başarılarını teşvik etme davranışları, fikirlerini önemsemeleri ve öğrencilere karşı adil davranmaları öğrencilere birey olarak öğretmenlerinden değer gördüklerini hissettirmektedir. Öğrenciler, akranlarından gördükleri değeri ise bir arkadaş grubuna dahil olmak olarak betimlemiştir. Öğrenciler akranları, kendilerine yardım ettiğinde, destek olduğunda, başarılarını tebrik ettiğinde değerli hissetmektedir. Öğrencilerin yarıya yakınının okul yönetimiyle iletişimi olmadığı ve değer gördüklerini hissetmedikleri belirlenmiştir. Okul yönetiminden değer gördüğünü düşünen öğrenciler ise; okul yöneticilerinin onları tanımalarına ve onlarla iletişim kurmalarına, ihtiyaç duyduklarında kendilerine yardımcı olmalarına, okul törenlerinde başarılarını duyurmalarına ve tebrik etmelerine önem verdikleri ve bu davranışların onlara değer gördüklerini hissettirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Okul aidiyeti ile ilgili literatür incelendiğinde, öğrencilerin okulda bulunan yetişkinler ve akranlardan gördükleri değer okul aidiyetini etkilediği ifade edilmektedir (Finn, 1989; Goodenow, 1993a; Goodenow, 1993b). Ümmet ve diğerleri (2019) çalışmalarında, öğretmenlerin öğrencilerle ilgilenmeleri, sorunlarını dinlemeleri ve motive etmelerinin öğrencilerin okul aidiyetlerini etkilediğini belirtmiştir. Bir diğer çalışmada, öğrencilerin algıladıkları sosyal ilişkilerin okul aidiyeti geliştirmelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Cemalçılar, 2010). Öğrencilerin, okulda bulunan yetişkinler ve akranlarından gördükleri değer, onlara kendilerini okulun değerli ve önemli bir üyesi olduklarını hissettirmekte ve okula aidiyet hislerinin artmasına etki etmektedir.

Öğrencilerin okulda karşılaştıkları sorunlar karşısında algıladıkları sosyal destek, okul aidiyetlerini etkileyen bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının, okulda karşılaştıkları problemleri öncelikle akranları ile çözmeye çalıştıkları ve çoğunun gerek duyduğunda

öğretmenlerinden destek aldıkları belirlenmiştir. Az sayıda öğrencinin ise okul yönetiminden ve rehberlik servisinden destek aldıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunun okul yönetiminden destek almadıkları ya da talep etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde, öğrencilerin okul ortamında aldıkları sosyal desteğin okul aidiyetlerini etkileyen önemli bir etken olduğu yapılan çalışmalarla desteklenmektedir (Goodenow, 1992; Goodenow, 1993a; Goodenow, 1993b; Goodenow & Grady, 1993; Sarı, 2015).

Okul aidiyeti, öğrencilerin öğrenme süreçleri açısından kritik bir öneme sahiptir. Okulda öğrencilerin başarılarının teşvik edilmesi, onların motivasyon süreçlerini olumlu olarak etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilerin, elde ettikleri başarılar karşısında okulda karşılaştıkları tutumlara ilişkin görüşleri değerlendirilmiştir. Öğrencilerin çoğunun başarıları öğretmenleri ve akranları tarafından fark edilmektedir. Öğretmenlerin, başarılı olan öğrencileri proje ve gezilere dahil ederek ödüllendirdikleri, akranların ise birbirlerinin başarıları için mutlu oldukları ve birbirlerini tebrik ettikleri belirlenmiştir. Okul yönetiminin, başarılı öğrencileri okul törenlerinde ilan ederek ve madalya ve başarı belgeleri vererek ödüllendirdikleri ve bu tür davranışların öğrencilerin motivasyonlarının artmasında etkili olduğu belirlenmiştir. Az sayıda öğrencinin başarılarının ise öğretmenleri, akranları ve okul yönetimi tarafından fark edilmediğini belirlenmiştir. Okula aidiyet duygusu ile öğrencilerin akademik başarı ve motivasyonları literatürde çokça ilişkilendirilen konulardır. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda, okul aidiyeti yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının (Anderman, 2003; Arslan & Tanhan, 2019; Finn, 1989; Goodenow, 1992, 1993a; Newmann, 1992; Sarı, 2013) ve motivasyonlarının (Anderman, 2003; Broker, 2006) yüksek olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin başarılarının okulda bulunan yetişkinler ve akranları tarafından fark edilmesi ve ödüllendirilmesi onların motivasyonlarının ve başarılarının artmasında önemli bir etkiye sahiptir.

Öğrencilerin okula aidiyet duygularının oluşmasında en önemli unsurlardan biri öğrenci-öğretmen ilişkileridir. Bu anlamda öğretmenlerin iletişim tarzları ve derste kullandıkları öğretim yöntem teknik ve materyaller, öğrencilerin okula ve derslere karşı tutumlarının belirlenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu çalışmada, öğrencilerin kendileriyle olumlu iletişim kuran öğretmenlere ve onların derslerine karşı olumlu tavır geliştirdikleri, kendileriyle olumsuz iletişim kuran öğretmenler ve onların derslerine karşı ise olumsuz tavır geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencileriyle etkili iletişim kuran öğretmenlerin, öğrencileri dinledikleri, anladıkları, onlarla sohbet ettikleri, espri yaptıkları, öğrencilere isimleri ile hitap ettikleri, belirlenmiştir. Öğrencileriyle olumsuz iletişim kuran öğretmenlerin ise öğrencilere sert davrandıkları ve ceza verdikleri, yeterli vakit ayırmadıkları ve öğrenciler arasında ayırım yaptıkları belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda, öğretmenlerin destekleyici ve olumlu bir iletişim tarzına sahip olmalarının, öğrencilerin okul aidiyetleri üzerinde etkili olduğunu ortaya konmuştur (Osterman, 2000; Özdemir vd., 2010; Özgök, 2013; Ümmet vd., 2019). Öğretmenlerin kullandıkları yöntem, teknik ve materyallere ilişkin değerlendirmede ise öğrencilerin farklı yöntem, teknik ve materyallerle zenginleştirilen dersleri verimli olarak nitelendirdikleri diğer derslerin ise verimsiz olarak gördükleri belirlenmiştir. Verimli olarak nitelendirilen derslerde, öğretmenlerin akıllı tahta kullanma, konu tekrarı yapma, soru çözme, konuyu örneklerle, hikayeler ve görsellerle zenginleştirme davranışlarını gösterdikleri belirlenmiştir. Bu öğretmenlerin ayrıca oyun oynatma ve deney yaptırma gibi uygulamaya dönük aktivitelerle dersi eğlenceli hale getirdikleri ifade edilmiştir. Verimsiz olarak nitelendirilen derslerde ise öğretmenlerin dersi çok hızlı ya da yavaş anlattıkları, materyal kullanımının ve soru çözümünün yetersiz olduğu ve çok fazla yazı yazdırdıkları belirlenmiştir. Ümmet ve diğerleri (2019) yaptıkları çalışmada farklı yöntem ve teknikler kullanan ve dersi eğlenceli hale getiren öğretmenlerin, öğrencilerin okul aidiyetlerinin artmasına katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Yapılan araştırmalar, olumlu öğretmen- öğrenci ilişkilerinin öğrencilerin okula aidiyet hissi geliştirmelerinde önemli bir rolü olduğunu desteklemektedir (Allen vd., 2022; Cemalçılar, 2010; Goodenow, 1993a; Özdemir vd., 2010; Suna vd., 2021).

Öğrencilerin, buldukları okulda öğrenciliği devam ettirme konusunda en çok akranlarının sonrasında ise öğretmenlerinin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin okula aidiyet duymalarında en çok okulu benimseme, okulda tanınma, okulun öğrencisi olmaktan gurur duyma, güvende hissetme ve aidiyet duymama duygularının etkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin kendilerini güvende ve rahat hissettikleri, okulda bulunan yetişkinler ve akranları tarafından önemsendikleri ve kabul edildikleri bir okul ikliminde okula aidiyetlerinin arttığı söylenebilir. Yapılan çalışmalarda, öğrencilerin akranları ve öğretmenleriyle olumlu ilişkiler geliştirebildikleri (Allen vd., 2021; Bakır vd., 2017; Broker, 2006; Cemalcılar, 2010; Günalan, 2018; Kalkan & Dağlı, 2021; Suna vd., 2021), saygının teşvik edildiği (Anderman, 2003), güvenli bir okul ikliminde (Sarı, 2013; Özdemir vd., 2010) öğrencilerin kabul gördüklerini hissettikleri ve okul aidiyetlerinin pekiştiği belirtilmektedir.

Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, okulda öğrencilerin akranlarıyla olan ilişkilerinin okul aidiyetlerine önemli ölçüde etki ettiği görülmektedir. Bu nedenle öğrencilerin akranlarıyla olan ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda öğrencilere yönelik, okul rehberlik servislerinin akran eğitimi ve sosyal beceriler eğitimleri sağlaması önerilmektedir. Öğretmen ve okul yöneticilerinin, öğrencilerin birlikte çalışmalarına olanak tanıyan iş birliğine dayalı öğrenme yöntemleri kullanmaları ve çok sayıda öğrencinin birlikte çalışabilecekleri projeler üretmeleri etkili yöntemler olabilir.

Öğrencilerin okul aidiyetini etkileyen bir diğer önemli unsur ise öğretmen-öğrenci ilişkileridir. Öğrenciler kendileriyle olumlu iletişim kuran, kendilerini dinleyen ve anlayan öğretmenlere ve derslerine karşı olumlu tutum geliştirmektedir. Bu nedenle öğretmenlere, etkili iletişim becerileri eğitimi düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem, teknik ve materyallerin okul aidiyeti üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda öğretmenlere, öğrenci odaklı yaklaşımlar (araştırma temelli öğrenme, probleme dayalı öğrenme ve proje temelli öğrenme) kullanmaları önerilmektedir. Ayrıca öğretmenlerin çoklu zekâ türlerine hitap eden eğitim materyalleri kullanmalarının öğrencilerin okul aidiyetlerini artırma noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Okul yöneticilerine, öğretmen ve öğrencilerin etkileşimlerini geliştirebilecekleri, saygının teşvik edildiği güvenli bir okul ortamı geliştirmeleri önerilmektedir. Okulda, öğrenci odaklı yaklaşımların uygulanmasına ve iş birlikli çalışmalara olanak sağlayan projelerin desteklenmesi ve öğretmenlere gerekli kaynakların sağlanması tavsiye edilmektedir. Bu ortamda öğrencilerin okul aidiyetlerinin ve onunla ilişkili birçok değişkenin gelişmesi beklenmektedir. Araştırmanın daha geniş örneklerde karma desenler kullanılarak tekrar edilmesi önerilmektedir.

Kaynakça/Reference

- Ahn, M. Y., & Davis, H. H. (2023). Students' sense of belonging and their socio-economic status in higher education: A quantitative approach. *Teaching in Higher Education, 28*(1), 136-149.
- Allen, K. A., Jamshidi, N., Berger, E., Reupert, A., Wurf, G., & May, F. (2022). Impact of school-based interventions for building school belonging in adolescence: A systematic review. *Educational Psychology Review, 34*(1), 229-257.
- Allen, K. A., Kern, M. L., Vella-Brodrick, D., Hattie, J., & Waters, L. (2018). What schools need to know about fostering school belonging: A meta-analysis. *Educational Psychology Review, 30*, 1-34.
- Allen, K. A., Slaten, C. D., Arslan, G., Roffey, S., Craig, H., & Vella-Brodrick, D. A. (2021). School belonging: The importance of student and teacher relationship. In M. L. Kern & M. L. Wehmeyer (Eds.), *The Palgrave handbook of positive education* (pp. 525-550). Palgrave Macmillan: Switzerland.
- Altınsoy, F., & Karakaya Özyer, K. (2018). Liseli ergenlerde okula aidiyet duygusu: Umutsuzluk ve yalnızlık ile ilişkileri. *Elementary Education Online, 17*(3), 1751-1764.
- Anderman, L. H. (2003). Academic and social perceptions as predictors of change in middle school students' sense of belonging. *The Journal of Experimental Education, 72*(1), 5-22.
- Arslan, G. (2018). Understanding the association between school belonging and emotional health in adolescents. *International Journal of Educational Psychology, 7*(1), 21-41.
- Arslan, G., & Duru, E. (2017). Initial development and validation of the school belongingness scale. *Child Indicators Research, 10*, 1043-1058.
- Arslan, G., & Tanhan, A. (2019). Ergenlerde okul aidiyeti, okul işlevleri ve psikolojik uyum arasındaki ilişki. *Yaşadıkça Eğitim, 33*(2), 318-332.
- Bakır Ayğar, B., & Kaya, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin okul aidiyet duygusu ile okul temelli yalnızlık arasındaki ilişkide okul ikliminin aracılık rolü. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 14-27.
- Balak, D. (2017). İlkokul öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile akran zorbalığı ve okula aidiyet arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü (2020). *Küresel eğitim izleme raporu*.
- Broker, K. C. (2004). Exploring school belonging and academic achievement in African American adolescents. *Curriculum and Teaching Dialogue, 6*(2), 131-143.
- Broker, K. C. (2006). School belonging and the African American adolescents: What do we know and where should we go? *The High School Journal, 89*(4), 1-7.
- Cemalcılar, Z. (2010). Schools as socialisation contexts: Understanding the impact of school climate factors on students' sense of belonging. *Applied Psychology: An International Review, 59*(2), 243-272.
- Combs, A. W. (1982). Affective education or none at all. *Educational Leadership, 39*(7), 494-497.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Erikson, E. (1959). *Theory of identity development*. Nueva York: International Universities. Retrieved from <https://www.bpi.edu/ourpages/auto/2018/11/21/57748242/theory%20of%20identity%20erikson.pdf>.
- Eryılmaz, A., & Altınsoy, F. (2017). Okula aidiyet ve ihtiyaç doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 111-118.
- Finn, J. D. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research, 59*(2), 117-142.

- Goodenow, C. (1992). School motivation, engagement and sense of belonging among urban adolescent students. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, San Francisco, CA.
- Goodenow, C. (1993a). Classroom belonging among early adolescent students: Relationships to motivation and achievement. *Journal of Early Adolescence*, 13(1), 21-43.
- Goodenow, C. (1993b). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools*, 30, 79-90.
- Goodenow, C., & Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *Journal of Experimental Education*, 62(1), 60-71.
- Günalan, N. (2018). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesini, okula aidiyet duygusunu ve okul iklimini neler etkilemektedir?* Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın.
- Kalkan, F., & Dağlı, E. (2021). The relationship between school climate, school belonging and school burnout in secondary school students. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 8(4), 59-79.
- Kalkan Çelik., C. & Sezgin, F. (2023, Mayıs 2-7). *Ortaokul ve lise öğrencilerin okul aidiyetine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Sözlü bildiri]. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu, Türkiye.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2013). *Ortaöğretimde sınıf tekrarı, okul terk sebepleri ve örgün eğitim dışında kalan çocuklar politika önerileri raporu*.
- Newmann, F. M. (1992). *Student engagement and achievement in American secondary schools*. New York: Teachers College.
- Nichols, S. L. (2003). *The role of belongingness in the middle school students' motivational adaptation to new school settings: Do fresh starts make a difference?* Doctoral Dissertation, The University of Arizona.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E., & Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213-224.
- Özgök, A. (2013). *Ortaokul öğrencilerinin okula aidiyet duygusunun arkadaşlara bağlılık ve empatik sınıf atmosferi algısının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Sarı, M. (2013). Lise öğrencilerinde okula aidiyet duygusu. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 147-160.
- Sarı, M. (2015). Adaptation of psychological sense of school membership scale to Turkish. *Global Journal of Human Social Science: G Linguistics & Education*, 15(7), 59-64.
- Suna, H. E, Taşkireç, B., Özkan Yaşaran, Ö., & Eroğlu, E. (2021). *OECD sosyal ve duygusal beceriler araştırması Türkiye ön raporu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Ümmet, D., Doğan, S., & Kemahlı, H. P. (2019). Lise öğrencilerinin okula aidiyet duyguları ve sosyal iyi oluşları üzerine bir karma araştırma. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 1625-1663.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

School belonging is an issue that has attracted the attention of researchers and practitioners and is considered important in terms of its influence on students' educational and developmental outcomes (Allen et al., 2021; Arslan, 2018; Arslan & Duru, 2017; Cemalçılar, 2010). School belonging is seen as the extent to which students feel accepted, valued, included, and encouraged by their peers and teachers in the classroom environment and feel a part of classroom life (Goodenow, 1993a). School belonging is a psychological process in which students perceive their commitment to the school environment (Nichols, 2003). Students with high school belonging feel as important and respected member of the school during this process (Broker, 2004). These students are enthusiastic about learning, want to be involved in the process (Combs, 1982), and develop more commitment to school (Broker, 2004; Cemalçılar, 2010; Goodenow, 1993a; Ummet et al., 2019; Suna et al., 2021).

Researches show that school belonging significantly affects students' academic achievement. Students with high academic achievement also have high levels of school belonging (Anderman, 2003; Arslan & Tanhan, 2019; Finn, 1989; Goodenow, 1992, 1993a; Newmann, 1992; Sari, 2013). School belonging has an impact on students' motivation (Anderman, 2003; Broker, 2006), enjoyment of learning, academic competence, academic satisfaction and pro-social behaviours (Arslan & Tanhan, 2019) and perseverance studies (Goodenow, 1992). In addition, students' expectations of success in the future and the fact that they find the tasks assigned to them interesting and useful are also effective in the development of a sense of belonging to school (Anderman, 2003).

Peer relationships and the supportive attitude of teachers are also effective in the development of students' sense of belonging to school (Bakır Ayğar & Kaya, 2017; Broker, 2006; Günalan, 2018; Kalkan & Dağlı, 2021). In this sense, effective communication between students and teachers has become increasingly important (Allen et al., 2022; Cemalçılar, 2010; Goodenow, 1993a; Özdemir et al., 2010; Suna et al., 2021; Ummet et al., 2019). Teachers' teaching methods and techniques, classroom management and communication styles have an impact on students' school belonging (Ummet et al., 2019).

The OECD Social and Emotional Skills Report assessed the importance of school belonging. The report emphasizes that school belonging is crucial in many ways, from students' academic performance to their psychological well-being. It states that school belonging is associated with skills such as interacting with others, optimism, trust, cooperation, and sociability (Suna et al., 2021).

Early adolescence and adolescence are critical stages in which students participate in the period of role confusion versus identity development. During this period, students imitate and identify with the people around them (Erikson, 1959). In this sense, it is important to examine the issue of school belonging, which has an impact on students' academic, social and psychological development, through student assessments with a holistic approach. An extensive number of studies have been found on this topic in the West, but it has been noted that this topic has not been adequately studied in Turkey. Many quantitative studies have been carried out on this topic, but it is believed that these studies are not sufficient to reflect in depth the thoughts of students from their own perspective. In this sense, a qualitative study is needed. By examining the phenomenon of school belonging with a holistic approach, the study aims to present a multifaceted assessment in the context of the feelings, thoughts, and opinions of the students.

2. METHOD

The qualitative research method was used in the research to explore the sense of school belonging in depth. The research was designed in the phenomenological pattern. Purposeful sampling method was

used to determine the participants of the research. A total of 20 students enrolled in middle and high schools in the central districts of Ankara province in the academic year 2023-2024 participated in the research. The research data was collected using the interview technique. In the research, a semi-structured interview form was used to gather the data. The descriptive analysis method was used to analyse the data.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

In the research, the phenomenon of school belonging was examined in a holistic approach. An evaluation was made in the context of the feelings, thoughts, and opinions of middle and high school students. As a result of the research, it was found that most students have a sense of belonging to the school they are in. The research found that teachers talking to students outside of class, being friendly, caring about their problems, helping students when they need it, motivating them and encouraging them to succeed, caring about their ideas, and treating students fairly make students feel that they are valued by their teachers as individuals. Students feel that they are valued when their peers help them, support them, and congratulate them on their achievements.

It was found that all the students in the study tried to solve the problems they faced at school primarily with their peers. Most of them received support from their teachers when necessary. Teachers and peers noticed the achievements of most of the students. It was noted that teachers reward successful students by involving them in projects and trips, while peers celebrate and congratulate each other's achievements. It was found that the school administration rewards successful students by announcing them at school ceremonies and giving them medals and certificates of achievement and that such behavior is effective in increasing student motivation. It was concluded that students develop positive attitudes towards teachers who communicate positively with them and their Lessons. It was found that the students consider courses that are enriched with different methods, techniques and materials to be efficient.

As a result, it can be said that belonging to school is important for academic, psychological, and social development. Relationships with teachers and peers at school influence students' sense of belonging. The methods, materials, and techniques used by teachers also have an impact on students' sense of belonging.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 12.12.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: E-77082166-604.01.01-830138

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Bu çalışmanın verilerinin bir kısmı 3-7 Mayıs 2023 tarihinde düzenlenen 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Araştırmacılar, araştırmaya eşit oranda katkı sağlamıştır. Bu doğrultuda her bir yazarın katkı oranı %50’dir. Araştırmacıların araştırmanın hangi aşamalarına katkıda buldukları aşağıda açık bir şekilde ifade edilmiştir.

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, veri toplama, veri analizi, raporlaştırma

Yazar 2: Araştırmanın tasarlanması, yöntemin belirlenmesi, verilerin analizi, danışmanlık sunma.

ÇATIŞMA BEYANI

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.